Jákob u Lábana

Původ materiálu
Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
17

Téma

Pán Bůh je s Jákobem, jak mu slíbil.

Cíle

- Děti přemýšlejí, co znamená, že Pán Bůh je s člověkem.
- Děti si všímají, co všechno máme od Pána Boha. (Nebo je to náhoda, že Jákob potká Ráchel, má spoustu dětí, dobře se mu daří…?)

17.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 29–31,18

17.1.1 Výkladové poznámky k textu

Postavy

- *Jákob:* viz předchozí oddíly. Jákob (jméno znamená „úskočný“) je tentokrát sám podveden, dostane za ženu sestru milované Ráchel. U Lábana zůstane ve službě za své ženy, celkem 14 let. Po narození syna Josefa chce Jákob od Lábana odejít a vrátit se do své země.
- *Lában* je bratr Jákobovy matky Rebeky. Lában je Aramejec. Když u Lábana Jákob pracuje, daří se mu dobře, Jákob je požehnáním i pro lidi kolem sebe, jak mu bylo zaslíbeno.
- *Ráchel a Lea* jsou Lábanovy dcery. Ráchel je pastýřka, s Jákobem se setká u studny (podobně jako kdysi u studny našel služebník Rebeku, která se pak stala Izákovou ženou). Ráchel je krásná, Lea má mdlé oči. Jákob miluje Ráchel, Leu ne. S Leou má děti, Ráchel je dlouho neplodná (viz neplodné pramáti Izraele — Sára, Rebeka, Ráchel a další). Po dlouhé době otěhotní i Ráchel a narodí se Josef, poté Jákob odchází od Lábana. Ještě za dlouho se narodí Benjamín, při porodu Ráchel zemře.
- Celkem se Jákobovi narodí dvanáct synů a (nejméně) jedna dcera.

Místo

- Jákob jde z Betel (kde se mu zdál sen o žebříku a andělech) na sever do Cháranu, je to vzdálenost 800–1000 km. Je to opačný směr, než odkud kdysi přišel Abraham do zaslíbené země. Jákob jde vlastně „proti směru požehnání“.
- S Ráchel se setká u studny, resp. cisterny. Nádrže na vodu byly někdy mnoho metrů hluboké. Cisterna se zakrývala kamenem, aby nevysychala a aby do ní někdo nespadl.

17.1.2 Úskalí

- Dejme si pozor, abychom postavy nelíčili černobíle.
- Jákobovo požehnání se projevuje mj. tím, že má dostatek dobytka, v jeho stádech se rodí zdravá a statná zvířata atd. Požehnání ale není vždy spojeno s ekonomickým úspěchem. Ostatně ani Jákobův požehnaný život není bez problémů.

17.1.3 Odkazy

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible: život a zvyky.* Praha: Kalich, 2008. *(Prohlédněte si např. str. 12–13 o rodině a svatbě.)*

Oberthür, Rainer: *Obrazy života — život v obrazech.* České Budějovice: Petrinum, 2014.

Další odkazy na pracovní listy a starší přípravku najdete pod příslušnou kapitolou (17.1.3) na adrese http://goo.gl/xylMHd.

17.2 Pro děti

17.2.1 Předškolní děti

Připravíme pro děti překážkovou dráhu (nejlépe venku…), může na ní být také něco, co dítě samo nezvládne a potřebuje přitom pomoc, v cíli dostane odměnu; pak si s dětmi sedneme do kroužku a mluvíme o tom, jestli to bylo jednoduché projít, jestli se někde bály; navážeme příběhem o Jákobovi, který je na útěku, daleko od rodiny, ale s pomocí Boží (s požehnáním) najde místo a lidi, kde ho budou mít rádi; pro Jákoba to ale ještě není cíl cesty, k tomu dojdeme až příště (budeme moci hrát podobnou hru ještě jednou).

Po této pohybové aktivitě vybereme jednu z variant, případně bude práce s obrázky předcházet samotnému vyprávění příběhu o Jákobovi (podle věku dětí a množství času, který máme k dispozici).

Připravíme si obrázky, o kterých budeme s dětmi mluvit, například ze sady *Obrazy života — život v obrazech* (viz 17.1.3 Odkazy):

- *Muž* (Co je to na obrázku? Víte, jak se jmenuje? Je sám, myslíte, že mu tak je dobře? Měl bratra…).
- *Žena* (Kdo je to? Je to něco, co muž potřebuje? Je dobré, když jsou v životě lidi dva?).
- *Srdce* (Jákob má někoho rád.).
- *Rodina* (Kdo tvoří rodinu?).
- *Studna*, *voda* (Na co je voda potřeba? Kde je vody málo?).
- *Zvířata* (Má dostatek, dobře se mu daří.)
- *Co všechno máme od Pána Boha.*

A/nebo: vyprávění s postavičkami:

- *Postavička Jákoba:* je sám (Jak to s ním bylo, proč je sám… není mu smutno? Pán Bůh mu slíbil, že s ním bude.).
- *Studna:* dojde ke studni, tam se setká s Ráchel, líbí se mu, seznámí se…
- S postavičkami vypravujeme příběh (požehnání, samota, rodina, děti, vděčnost).

Aktivita

- *Kreslení (vyrábění) strakatých zvířat:* Obrys zvířat můžeme polepit různobarevnými papíry nebo látkami.
- *Různé hry s vodou:* Napít se ze sklenice bez použití rukou apod. (Jákob s setkal s Ráchel u studny.)

Pomůcky: *Překážková dráha*; *obrázky* (podle toho, kterou vybereme aktivitu).

17.2.2 Mladší školní děti

Měli jste někdy strach? Z čeho? Bylo na vás vidět, že se bojíte? Co vám pomohlo?

Jákob měl strach, když utekl od své rodiny, před bratrem, který ho chtěl zabít za to, že lstí získal od otce požehnání. Utekl se strachem, ale pak se mu zdál sen o žebříku a andělech, kteří mu vyřídili vzkaz od Pána Boha: Jákobe, neboj se, já budu s tebou.

A tak Jákob šel dál. Bál se trochu méně. Po mnoha dnech došel do Cháranu, kde žili jeho příbuzní. Unavený a sám přišel ke studni. Tady se shromažďovali lidé i zvířata, když potřebovali vodu. Studna byla zakrytá velkým kamenem. Pastýři sem přicházeli se stády. Přišla taky jedna pastýřka. Jákob se dověděl, že je to jeho příbuzná Ráchel. Moc se mu líbila. Odvalil od studny kámen a dal napít jejím zvířatům. (Tak to kdysi udělala jeho matka Rebeka, když se

u studny setkala s neznámým člověkem, který potřeboval vodu.)

Ráchel pozvala svého příbuzného Jákoba k nim domů. Zůstal u nich, Ráchelinu otci Lábanovi pomáhal v hospodářství. Domluvili se, že sedm let u něj bude sloužit a dostane Ráchel za ženu.

Přišla svatba. Nevěsta byla skrytá pod závojem. Až když svatba skončila, Jákob poznal, že jeho žena není Ráchel, kterou miloval, ale její sestra Lea. Jákob se rozhněval.

Lábane! Sedm let jsem u tebe pracoval, slíbil jsi mi Ráchel!

Jákobe, u nás je zvykem, že starší dcera (a Lea byla starší) se vdává jako první. Jestli chceš, dostaneš i Ráchel a za ni si odsloužíš sedm let potom.

Jákobovi nezbylo než souhlasit. Ráchel miloval.

Možná mu přitom přišlo na mysl, že on kdysi taky někoho podvedl. Pořád ještě se jmenuje Jákob neboli Úskočný.

Pak Jákob dostal za ženu i Ráchel. Měl ji raději než Leu. Ale s Ráchel neměli děti. Pro Ráchel to bylo těžké. Několik synů se narodilo Jákobovi, až nakonec Pán Bůh požehnal i Ráchel a jí se narodil Josef. Toho měl Jákob nejraději.

Jákobovi se u Lábana dařilo dobře. Stáda byla čím dál větší. I jeho tchán Lában viděl, že s Jákobem přišlo požehnání.

Po narození Josefa začal Jákob víc přemýšlet, odkud přišel. Vždyť jeho dědeček Abraham dostal od Pána Boha zemi, kde Jákob vyrostl. V dětství Jákob rád poslouchal ten příběh o zaslíbené zemi. O tom, jak si Pán Bůh jednou Abrahama zavolal, právě odsud z Cháranu, aby šel, kam mu určí…

Vždyť o tu zemi Jákob tolik stál!

Vrátím se, rozhodl se Jákob.

Lábane, chci se vrátit do země svého otce. Do země, kterou jsme dostali od Pána Boha. Vezmu s sebou svou rodinu.

Lában se domluvil s Jákobem, jak si rozdělí stáda. Jákob si vezme všecky skvrnité ovce a kozy. Těch se v následující době rodilo hodně. Jákob odcházel s velkými stády. I tak se projevilo Boží požehnání.

17.2.3 Starší školní děti

Jak se v příběhu projevilo, že Jákob je požehnáním pro někoho dalšího? (Lábanovi se dobře daří.)

Je pro požehnaného Jákoba všechno jednoduché? (Samozřejmě, že ne… požehnání není poukázka na snadný život bez komplikací.)

Kde se setkáváte s požehnáním? (Např. na konci bohoslužeb.) Co se při požehnání dělá a říká?

Přečtěte si Gn 30,1–24 a vypište jména Jákobových dětí spolu s jejich významy. Můžete si také prohlédnout na mapě, kde později který kmen sídlil (pokolení Jákobova).

Jákobovi synové

- **Lea:**

  Rúben — Hleďte-syn; *Šimeón* — Vyslyš-Bůh

  Lévi — Přidružitel; *Juda* — Ten, kdo vzdává chválu

  (později po Ašerovi)

  Isachar — Za-mzdu-najatý; *Zabulón* — Zůstávající; dcera Dína

- **Ráchelina služka Bilha:**

  Dan — Obhájce; *Neftalí* — Vybojovaný

- **Lejina Služka Zilpa:**

  Gád — Štěstí; *Ašer* — Blahoslav

- **Ráchel:**

  Josef — Přidej-Bůh

  (později — nedaleko Efraty)

  Benjamín — Syn zdaru (Ráchel přitom umírá, chce syna pojmenovat *Ben-óni* — Syn-mého-zmaru)

17.2.4 Přesah

- Připravte kartičky se slovesy činností. Děti se rozhodují, komu dané činnosti přiřadit (buďto v příběhu dnešním nebo v celém „jákobovském cyklu“): *doprovází — odpouští — pomáhá — posiluje — radí — mluví — volá — miluje — čeká — klame — žehná — věří — cestuje — pije — rodí —* a další…
- Najděte na mapě místa, kde Jákob byl — Bétel, Cháran.
- Jákob píše dopis své matce, jak se mu daří u jejího bratra.
- Hra na „tichou poštu“ — posíláme dokola jméno některého z Jákobových synů.
- Děti se pojmenují podle postav příběhu, sedí v kruhu, jednomu chybí židle, vyměňování míst (vymění si místo Ašer a Zabulón…), dítě uprostřed se snaží obsadit uprázdněnou židli.
- Nakreslete Jákobův rodokmen; můžete taky nakreslit svůj rodokmen.

17.3 Liturgie

17.3.1 Písně

K svobodě je dlouhé putování (Svítá 135); *Bůh je záštita má* (Svítá 23); *Díky* (Svítá 45); *Vše dobré, co máme* (HA 11)

17.3.2 Biblický verš k zapamatování

Hospodin řekl Jákobovi: „Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ (Gn 28,15)

(Je to stejný verš jako minule — zopakujeme ho a zároveň si všimneme, jakou cestou Hospodin Jákoba vede.)

Nebo: Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. (Žalm 23,1)

(Se staršími dětmi se můžeme učit žalm celý.)

17.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: *Dál přece nejdeme sami* (Svítá 39).

17.3.4 Okénko do bohoslužeb

17.3.5 Modlitba

Pane Bože, ty jsi byl s Jákobem, když byl na útěku, ochraňoval jsi ho. Prosíme, buď s lidmi, kteří mají strach, utíkají před válkou, nemají domov. Prosíme, požehnej jim. Požehnej nám. Amen.

- Děti připraví přímluvnou modlitbu.
- Děti si připraví „přehlídku sloves“ o Pánu Bohu. Přicházejí postupně před stůl Páně, každý říká, co Pán Bůh udělal (v příběhu o Jákobovi: Pán Bůh mu požehnal, Pán Bůh mu pomohl najít ženu, poslal k němu anděly, dal mu děti…); příp. jak pomáhá mně.

Odkaz na pracovní list

04 Jákob na útěku

14 Jákob na útěku - st

Cílová skupina

Předškolní

Školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)

Biblický odkaz (kat)

Genesis 29–30

Genesis 31,1–18